

EVALUAREA STĂRII DE SĂNĂTATE A PERSOANELOR CU DISABILITATE INTELECTUALĂ – POMONA II

**Dr. Alexandra Carmen Căra, medic primar medicină de familie,
student Cristina Alexandra Filip,**
Facultatea de Medicină, Universitatea Titu Maiorescu

Pentru statele europene evaluarea stării de sănătate a populației este o practică obișnuită și stă la baza programelor de sănătate și a strategiilor de dezvoltare.

În 30 iunie 1997, Parlamentul și Consiliul European au inițiat „Programul de monitorizare a sănătății”. Acest program (1997-2002) și „Programul de Acțiune Comunitară pentru Sănătate publică” (2003-2008) s-au adresat Comisiei cu privire la Art. 152 al tratatului de la Amsterdam, care obligă Uniunea Europeană să asigure protecție echitabilă a sănătății în implementarea politicilor și programelor comunitare de sănătate publică (Commission of the European Communities, 1997).

Programul are ca obiective măsurarea stării de sănătate și evoluția sănătății în cadrul comunității pentru a avea o bază științifică în dezvoltarea programelor de sănătate și a putea evalua nevoile fiecărui stat membru. În 2002, DG-SANCO a finanțat POMONA, un „Program de Monitorizare a Sănătății”, proiect pe o durată de 2 ani, 2002-2004. Scopul proiectului era dezvoltarea unor indicatori de sănătate specifici persoanelor cu dizabilități intelectuale rezidente în UE. Scopul studiului a fost atins și s-a realizat un set de indicatori.

În 2005, POMONA II a primit avizul și finanțarea de la Comisia Europeană pentru Programele Comunitare de Sănătate Publică sub conducerea Doamnei Profesor Patricia Noonan Walsh, și Centrul pentru Studiul Dizabilității, University College Dublin, este principalul investigator.

POMONA II (2005-2008) are ca scop operaționalizarea indicatorilor de sănătate. În acord cu recomandările OMS (1996), ale Comisiei Europene (Robine 2003) și a Națiunilor Unite (Meltzer 2003) și să permită compararea cu populația generală.

Raționamentul care a condus la acest studiu a fost întâi faptul că există o diferență între starea de sănătate a persoanelor cu dizabilități intelectuale și a persoanele din aceeași grupă de vârstă din populația generală (Ouellette-Kuntz, *et al.*, 2005; van Schroyen Lantman-de Valk, 2004, 2005; Horwitz, 2001) și în al doilea rând indicatorii ECHI dezvoltăți să măsoare starea de sănătate a populației generale nu răspund cerințelor persoanelor cu dizabilități intelectuale.

Trei obiective principale au decurs din aceste observații:

1. Să se determine indicatorii de sănătate, dacă sunt și dacă corespund persoanelor cu dizabilități intelectuale în toate statele.
2. Să se pună în practică după studierea literaturii de specialitate despre indicatorii optimi pentru această populație.
3. Să se propună un set de indicatori pentru persoanele cu dizabilități intelectuale în toate statele membre.

În absența unui sistem formal de monitorizare a acestei populații a fost propus un set de indicatori care cuprinde 18 arii de includere. S-au stabilit indicatori de sănătate clasificați în 4 categorii: demografic, determinant, de sănătate și sisteme sanitare.

Indicatorii obținuți sunt următorii:

Demografici	Stare de sănătate	Determinanți	Sistem sanitar
1.1. Prevalența	2.1. Epilepsie	3.1. Activitate fizică	4.1. Contactul cu specialiștii din spital
1.2. Locuința	2.2. Sănătate dentară	3.2. Tulburări de comportament	4.2. Controlul stării de sănătate
1.3. Ocupația zilnică	2.3. Index de masă corporală	3.3. Medicație psihotropică folosită	4.3. Promovarea sănătății
1.4. Venit	2.4. Sănătate mintală		4.4. Pregătirea medicilor în acest domeniu
1.5. Speranța de viață	2.5. Analizatori senzoriali		
	2.6. Mobilitate		

Dezvoltarea unui set de indicatori specifici persoanelor cu dizabilități intelectuale permite extinderea monitorizării stării de sănătate la cetățenii din această categorie în cadrul programului Comisiei Europene.

În România, datele oficiale cu privire la persoanele cu dizabilități sunt furnizate de către Autoritatea Națională pentru Persoane cu Handicap și Autoritatea Națională pentru Protecția Copilului și Adopție.

CINE SUNT PERSOANELE CU DISABILITĂȚI?

Analizând terminologia oficială utilizată în mod curent, în România trăiesc persoane cu handicap/deficiențe și/sau cu dizabilități. Legea nr. 519/2002 propune la articolul 1 următoarea definiție:

„Persoanele cu handicap în sensul prezentei (legi), sunt acele persoane cărora mediul social, neadaptat deficiențelor lor fizice, senzoriale, psihice, mentale, le împiedică total sau le limitează accesul cu șanse egale la viața socială, potrivit vârstei, sexului, factorilor materiali, sociali și culturali proprii, necesitând măsuri de protecție specială în sprijinul integrării lor sociale și profesionale“.

În România s-a elaborat Strategia națională privind protecția și integrarea socială a persoanelor cu handicap din România, aprobată prin H.G. 1215/

2002 și publicată în Monitorul Oficial 853/26.11.2002 (SSPH-ANPH). Autoritatea Națională pentru Protecția Copilului și Adopție, în colaborare cu O.N.G-urile din domeniu, a elaborat Strategia Guvernamentală în Domeniul Protecției Copilului în Dificultate, 2001-2004.

Datorită statutului său de stat candidat la UE, în 2004 România a fost invitată să participe la proiectul Pomona II fiind singurul stat din afara UE participant la acest proiect alături de: Austria, Belgia, Finlanda, Franța, Germania, Irlanda, Italia, Lituania, Olanda, Norvegia, Slovenia, Spania, UK.

Pentru România, studiul pilot se desfășoară în județul Călărași, coordonator fiind Dr. Căra Alexandra.

Evaluarea stării de sănătate a populației din România este un pas spre integrarea ei în sistemul de îngrijiri european. Folosind datele rezultate din evaluarea stării de sănătate a populației generale și experiența statelor europene în acest domeniu se pot dezvolta programe de evaluare pe diferite grupe populaționale. În acest sens, validarea chestionarelor POMONA este de un real folos în dezvoltarea unui program național de evaluare a stării de sănătate a persoanelor cu dizabilitate intelectuală și de stabilirea nevoilor de îngrijire și servicii pentru aceste persoane.